

NOTAT

Titel	Status på implementering af familierådgivningsordningen jf. servicelovens § 109 stk. 4 i landets kommuner. 2009-2013.
Fra:	Socialstyrelsen
Til:	Social- og Integrationsministeriets departement
Resumé:	Dette notat er en status på implementeringen af familierådgivningsordningens jf. servicelovens § 109, stk. 4. i landets kommuner i perioden 2009-2013. Pr. april 2013 havde Socialstyrelsen kendskab til, at 53 af landets kommuner havde en familierådgiver. Socialstyrelsen har undersøgt implementeringen af ordningen i de resterende 45 kommuner. Data tegner det billede, at ordningen er implementeret i fuld eller i høj grad i mindst 74 kommuner.

Dato: 7. juni 2013

Sagsnummer:

13/40137

Initialer:kst

Status på implementering af familierådgivningsordningen, jf. servicelovens § 109 stk. 4 i landets kommuner. 2009-2013.

Dette notat indeholder en oversigt over den kommunale implementering af familierådgivningsordningen, jf. servicelovens § 109, stk. 4, i perioden 2009 til juni 2013, samt en aktuel status for implementeringen.

Familierådgivningsordningen til kvinder med børn på krisecenter

Servicelovens § 109 stk. 4 er et tilbud om familierådgivning til kvinder, der kommer på krisecenter med børn. Paragraffen lyder:

Kommunalbestyrelsen skal tilbyde støtte og vejledning fra en familierådgiver til kvinder med børn på boformer efter denne bestemmelse. Rådgivningen gives i forhold til bolig, økonomi, arbejdsmarked, skole, daginstitutioner, sundhedsvæsen mv. og skal understøtte de enkelte dele Kommunalbestyrelsens øvrige tilbud. Rådgivningen iværksættes, når forberedelsen til udflytning fra boformen påbegyndes, og indtil kvinden og børnene er etableret i egen bolig.

Et typisk forløb kan være et par timer om ugen med en varighed på 6 måneder, med mulighed for ved særlige behov at forlænge det til 12 måneder.

Kvinder, der ikke har del i forældremyndigheden over børnene, er ikke omfattet af tilbuddet. Hvis kvinden flytter tilbage til voldsudøver bortfalder tilbuddet om familierådgivning¹.

Serviceovens § 109, stk. 4, trådte i kraft den 1. juli 2008 (ved lov nr. 549 af 17. juni 2008). Forpligtelsen til at yde familierådgivning har fra 1. august 2008 påhvilet de 37 beliggenhedskommuner for kvindekrisecentre. Ved en ændring af retssikkerhedsloven blev reglerne om beliggenhedskommune ændret, hvorefter det fra 1. august 2010 er alle landets kommuner, der har forpligtelsen til at tilbyde familierådgivning. Der er ikke i lovgivningen fastsat specifikke krav til, hvordan kommunerne skal implementere familierådgivningsordningen.

Status primo 2009 til ultimo 2010

I perioden primo 2009 til ultimo 2010 er implementeringen af Familierådgivningsordningen blevet fulgt af Socialstyrelsen gennem en procesevaluering. Procesevalueringen er udkommet som rapport juni 2011. Konklusionen på procesevalueringen var, at det har taget op til to år at få implementeret familierådgivningen i de 37 beliggenhedskommuner for krisecentre, der har haft forpligtelsen til at levere ydelsen de første to år. Seks beliggenhedskommuner begyndte at yde familierådgivning i 2008, hvor loven trådte i kraft. 25 beliggenhedskommuner kom med i løbet af 2009, og fem beliggenhedskommuner i 2010. Den sidste beliggenhedskommune var med ved udgangen af 2010.

Overordnet konkluderer procesevalueringen, *at kommunerne løser familierådgivningsfunktionen forskelligt både hvad angår ressourcer, organisering, samarbejdsmodel med krisecentret, tidspunkt for familierådgiverens indsats i forhold til den enkelte kvindes forløb, samt familierådgivningens konkrete indhold og udstrækning. Det har været op til den enkelte kommune at definere niveauet for familierådgivningen inden for lovens rammer, og det har resulteret i forskelligartede tilbud.*

Status primo 2011 til april 2013

I januar 2011 fremsendte Socialstyrelsen et brev og en orienteringsskrivelse til alle socialchefer om familierådgivningsordningen til kvinder med børn, der kommer på krisecenter, jf. serviceovens § 109 stk. 4. Baggrunden for orienteringsskrivelsen var, at det fra 1. august 2010 påhviler alle kommunalbestyrelser at tilbyde familierådgivning til kvinder med børn, der kommer på krisecenter.

¹ Vejledning 4 til serviceoven om botilbud mv. til voksne efter reglerne i almenboligloven, serviceoven og friplejeboligloven, Ministerialtidende, februar 2011

I et brev til landets socialchefer maj 2011 blev kommunerne opfordret fortsat til at oplyse Socialstyrelsen om navn og kontaktoplysninger på den ansvarlige for kommunens familierådgivning, den enkelte familierådgiver og om rådgivningens organisering.

Pr. april 2013 havde følgende 53 kommuner oplyst at have en familierådgiver, herunder kontaktoplysninger på pågældende medarbejder(e).

Oversigt over de 53 kommuner med oplyst familierådgiver pr. 1. april 2013.

Albertslund Kommune	Horsens Kommune*	Ringsted Kommune*
Bornholms Regions-	Hvidovre Kommune*	Roskilde Kommune*
Esbjerg Kommune*	Ishøj Kommune	Rudersdal Kommune
Fanø Kommune	Kalundborg Kommune*	Rødovre Kommune
Fredericia Kommune*	Kerteminde Kommune	Silkeborg Kommune*
Frederiksberg Kommu-	Kolding Kommune*	Skanderborg Kommune
Frederikssund Kommu-	København Kommune*	Solrød Kommune
Frederikshavn Kommu-	Køge Kommune*	Stevns Kommune
Gentofte Kommune*	Lemvig Kommune	Struer Kommune
Glostrup Kommune	Lolland Kommune*	Sønderborg Kommune*
Guldborgsund Kommu-	Lynby-Taarbæk Kom-	Svendborg Kommune
Haderslev Kommune *	Nyborg Kommune	Thisted Kommune*
Halsnæs Kommune*	Mariaøerfiord Kommu-	Veile Kommune*
Helsingør Kommune*	Norddjurs Kommune	Viborg Kommune*
Herning Kommune*	Næstved Kommune*	Aabenraa Kommune*
Hillerød Kommune*	Odense Kommune*	Aalborg Kommune*
Hjørring Kommune*	Randers Kommune*	Århus Kommune*
Holstebro Kommune*	Ringkøbing-Skjern	

*Beliggenhedskommune for et krisecenter. Alle 37 beliggenhedskommuner har oplyst en familierådgiver.

Socialstyrelsen holdt det sidste møde med netværket af familierådgivere i april 2012. Under Socialstyrelsens netværksmøder med kommunerne er det blevet drøftet, at der i nogle kommuner, efter lovændringen i 2010, fortsat var problemer med implementeringen af ordningen². På baggrund af oplysninger herfra og fra styrelsens afholdelse af temadage om vold i familien i perioden primo 2012 til maj/juni 2013, kan styrelsen konstatere fortsatte mangler i implementeringen i familierådgivningsordningen.

Status juni 2013

I forbindelse med spørgsmål nr. 41 (LIU alm. del) om efterværn til kvinder, der har været på krisecenter, har Socialstyrelsen oplyst, at der skulle være problemer og usikkerhed i nogle kommuner i forbindelse med implementering af familierådgivningsordningen, jf. servicelovens § 109 stk. 4. Denne viden er baseret på, at Socialstyrelsen tilbyder alle landets kommuner en temadag om vold i familien, og styrelsen har indtil ultimo april 2013 været ude i 69 kommuner. I den sammenhæng er Socialstyrelsen stødt på kommuner, der ikke har haft kendskab til ordningen. Socialstyrelsen har i disse tilfælde gjort opmærksom på forpligtigelsen. Socialstyrelsen har ikke en opgørelse over, hvor mange kommuner der har givet udtryk for manglende kendskab til ordningen. På baggrund af heraf, er Socialstyrelsen blevet bedt om at undersøge og følge op på kommunernes håndtering af familierådgivningsordningen, jf. servicelovens § 109, stk. 4.

Pr. april 2013 har Socialstyrelsen som nævnt haft viden om implementering i 53 af landets 98 kommuner.

De resterende 45 kommuner er derfor blevet kontaktet pr. mail og telefonisk hvor nødvendigt, og adspurgt hvordan familierådgivningsfunktionen efter § 109 stk. 4 er implementeret. 44 ud af de 45 kommuner har svaret på henvendelsen svarende til 98 procent.

Konklusionen på undersøgelsen er, at varetagelsen af opgaven i kommunerne generelt dækker over en væsentlig variation, fra uddelegering af sagerne og ad hoc løsning af opgaven til mere faste procedurer.

På baggrund af svarene i de 45 kommuner, som Socialstyrelsen har indhentet oplysninger fra i maj/juni 2013, kan denne mere specifikke vurdering udledes:

² Socialstyrelsens udkast til afsluttende statusnotat om implementeringen af familierådgivningsordningen fra juni 2012.

- I 16 kommuner er opgaven fuldt implementeret. Yderligere vurderes det, at 5 kommuner har implementeret ordningen i rimeligt omfang.
- I 5 kommuner er ordningen i en vis grad implementeret, men implementeringen følger ikke til fulde vejledningen til loven. I 14 kommuner kan det på baggrund af besvarelserne ikke entydigt vurderes, på hvilken måde og i hvilket omfang ordningen er implementeret.
- 4 kommuner har ikke implementeret ordningen. For 3 af disse kommuners vedkommende skal den manglende implementering ses i lyset af, at der ikke har været nogle konkrete sager. Yderligere 1 kommune har ikke svaret på henvendelsen, og hvorvidt ordningen er implementeret i denne kommune er derfor ukendt.

Konklusion skal tages med det forbehold, at den er baseret på begrænsede informationer fra kommunerne om varetagelse af servicelovens, § 109, stk. 4. En fuldstændig vurdering af de enkelte kommuner vil kræve et mere indgående kendskab til disse kommuners praksis baseret på interviews med ledere og medarbejdere i de enkelte kommuner. En sådan tilbundsgående interviewundersøgelse vil muligvis kunne give andre og mere detaljerede konklusioner.

53 kommuner har som tidligere nævnt oplyst til Socialstyrelsen at have en familierådgiver. Samlet set vurderes det, at i alt mindst 74 kommuner må anses for at have implementeret ordningen pr. 1. juni 2013.

Overordnet set konkluderes det, at der i tråd med Socialstyrelsens tidligere erfaring er en udfordring i nogle kommuner i forhold til implementering af servicelovens § 109, stk. 4. På baggrund af besvarelserne for de resterende 24 kommuner, kan det således konkluderes i maj/juni 2013, at der fortsat ikke er tilstrækkelige oplysninger som kan begrunde, at ordningen kan anses for fuldt implementeret. Dog kan fravær af fuldt tilstrækkelige oplysninger i sig selv *ikke* begrunde, at der er implementeringsproblemer i samtlige resterende 24 kommuner.